

דבר העורכים

קוראות וקוראים נכבדים,

אנו נרגשים וגאים להציג לפניכם את כרך נב של כתב העת **משפטים** ומאמינים שתמצאו עניין רב במאמריו. המאמרים הכלולים בכרך זה ניצבים בחוד החנית של המחקר האקדמי בתחום המשפט, ואין לנו ספק ששיאו תרומה ייחודית לפיתוח עולם המשפט הישראלי. המאמרים מזהים אתגרים שונים המעסיקים את עולם המשפט בעת הנוכחית ומציעים פתרונות וכיווני חשיבה חדשניים ומקוריים. בין דפי הכרך תוכלו למצוא מאמרים המהדהדים חידושים מן הפסיקה ומבקרים פסקי דין עדכניים של בית המשפט בסוגיות מגוונות; מאמרים הדנים בשאלות המתעוררות חדשות לבקרים בעולם המעשה ומציעים להן מענה משפטי; ומאמרים העוסקים בדילמות חברתיות-משפטיות המשקפות את המתחים בין קבוצות ותרבויות שונות בישראל.

עם תחילת כהונתה של מערכת נב התבשרנו בצער על לכתה בטרם עת של פרופ' רות גביון. פרופ' גביון הייתה אחד מעמודי התווך של עולם המשפט הישראלי וזכתה בפרס ישראל לחקר המשפט. היא הייתה חוקרת מובילה בענפי משפט מגוונים ועסקה רבות בפעילות ציבורית ענפה. נוסף על זה כיהנה פרופ' גביון כחברה במערכות א-ג של כתב העת **משפטים**, והיה לה חלק נכבד בעבודת המערכת במהלך השנים. החוברת השלישית בכרך זה, המוקדשת לזכרה, כוללת מאמרים העוסקים בדמותה של פרופ' גביון, בתרומתה האדירה לעולם המשפט ובתחומי מחקרה ועשייתה העיקריים. ביניהם ניתן למצוא מאמרים הנוגעים ליחסי דת ומדינה בישראל; לזכויות אדם ומיעוטים; לניתוח ופרשנות של המשפט החוקתי בישראל; ולחלוקת התפקידים בין מוסדות המדינה.

עבודת המערכת בשנה זו לוותה באתגרים ייחודיים שנבעו מהתפרצות נגיף הקורונה, אולם באופן מעט בלתי צפוי, שגרת החיים שנכפתה על כולנו הביאה לפריחה בכתביה האקדמית, ובהיבט זה – "מעז יצא מתוק". נפלה בחלקנו הזכות לכהן כעורכים וכחברי מערכת בתקופה פוריה ונמרצת, שפירותיה הברוכים ניכרים בכרך זה.

לצד הוצאת מאמרי הכרך בדפוס נמשכה ביתר שאת פעילותה הענפה של המהדורה המקוונת **משפטים על אתר**, המשמשת במה לפרסום כתיבה אקדמית אקטואלית ולהנגשה מהירה של רשימות איכותיות העוסקות בסוגיות המשפטיות שעל סדר היום. גליונות יז ויח של המהדורה המקוונת כוללים ביקורות על פסיקה בולטת של בית המשפט העליון; הערות העוסקות במשפט החוקתי, האזרחי והפלילי; מאמרים העוסקים ברפורמות חדשות בחקיקה הישראלית אגב בחינת היקף השינוי שאלו צפויות ליצור; ומאמרים המתייחסים לראשונה לסוגיה שהעסיקה את מרבית אזרחי ישראל בשנה זו – תוכנית החיסונים נגד נגיף הקורונה והשקת מתווה "התו הירוק". מחויבותה של מהדורת **משפטים על אתר** לפרסום מהיר של כתיבה אקטואלית נשמרה גם השנה, וניתן לראות במאמרים שפורסמו במסגרתה תמונת ראי המשקפת את המחלוקות והשאלות המגוונות שהעסיקו את המשפט הישראלי בעת הזו.

גם השנה המשיכה מערכת כתב העת במסורת הוותיקה של עידוד כתיבה סטודנטואלית. בחוברות הכרך, כמו גם בגליונות המהדורה המקוונת, תוכלו למצוא מאמרים אחדים פרי עטם של תלמידים ותלמידות בפקולטה, בין היתר במסגרת המיזם "הערת חברת מערכת". בשנה זו הוענק בפעם השנייה פרס מיוחד על שם חיה ואברהם גרטש עבור מאמר מצטיין

שנכתב בידי תלמידי הפקולטה ופורסם בכתב העת. אנו גאים לשמש במה ראשונית לכותבות וכותבים צעירים המתחילים את דרכם המקצועית.

ברצוננו להודות מקרב לב לעורכת מהדורת **משפטים על אתר**, דניאל רגב, לעורכי המשנה, חגי יעקובי ורעות אושפיזאי, לעורכות המשנה לעניינים טכניים, תהל לומפ וערכה בן יעקב, וכמובן לחברות וחברי המערכת. הוצאתם לאור של המאמרים בכתב העת התאפשרה אך ורק בזכות השקעתם, מסירותם וכשרונם הרב של כל אלו. נבקש בהזדמנות זו להכיר תודה גם לעורכי כתב העת הקודמים, שסייעו בידנו בליווי ובעצות טובות מיומנו הראשון בתפקיד, וכן לעורכי מערכת נג של כתב העת, אשר תרמו רבות לשלבי העריכה המתקדמים של המאמרים. עוד נבקש להודות למחברים ולמחברות של מאמרי הכרך, שזכינו לעבוד עמם לאורך השנה וללמוד מהם. כמו כן מלוא הערכתנו נתונה לחוקרים ולחוקרות שנעזרו לבקשתנו להסתייע במומחיותם כמעריכים חיצוניים במסגרת הליכי השיפוט בכתב העת. אנו מודים במיוחד לפרופ' אדם חפרי-וינוגרדוב, שבתפקידו כמורה מלווה ומייעץ למערכת כתב העת היה עזר כנגדנו בכל עניין ועניין; לדיקנית הפקולטה, פרופ' דפנה לוינסון-זמיר, על תמיכתה בפעילות כתב העת; למנהל מכון סאקר למחקרי חקיקה ומחקר השוואתי, פרופ' אורי הרשטיין, על הסיוע לאורך הדרך; לסגל המקצועי והמנהלי של הפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית בירושלים; לאנשי הוצאת נבו; ולמשרד ש. הורוביץ ושות', המקיים שיתוף פעולה הדוק עם כתב העת במשך שנים רבות.

כתב העת **משפטים** הוא כידוע כתב עת סטודנטיאלי, וככזה הוא משמש גורם מעצב בחוויית החינוך המשפטי של חברי וחברות המערכת ושל העורכים. ס. יזהר כתב: "אין תלמיד בא לבית-תלמודו כדי לקנות לו שם 'סל של דעת' ולצאת, ולרכוש לו שם מיני פתרונות מוכנים לשאלות מוכנות ולחיות בהם – אלא הוא בא להתאמן כיצד מוצאים דעת כשמתלבטים בשאלות [...] החינוך כשהוא חינוך הוא בעל שתי ידיים. ביד זו הוא מציע דבר, וביד זו מעניק רשות להטיל בו ספק. וכן גם סל הידיעות שמביאים לפני הלומדים [...]. פתוח הוא לוויכוח, ואינו חסין לסימני-שאלה"¹.

במהלך עבודתנו כמערכת סטודנטיאלית שאפנו שלא לקבל דבר כמובן מאליו, ולצד זאת לפעול במלוא הענווה הנדרשת. עם סיום תפקידנו אנו מביטים אחורה בסיפוק, בבחינת "אֲשֶׁרִי אָדָם מְצָא חֶקְמָה וְאָדָם יִפְיֵק תְּבוּנָה"².

ובנימה אישית, נהנינו עד מאוד לעמוד בראש מערכת כתב העת. לפני יותר משנה התחלנו את תפקידנו כעורכים בהתרגשות גדולה. כעת אנו גאים להצטרף לדורות של חברי המערכת והעורכים, שהיה להם חלק חשוב במוסד מפואר זה והצעידו אותו קדימה. לבד מהחשיבות שאנו מייחסים לפיתוח הכתיבה האקדמית המשפטית בישראל, אנו רואים ערך רב במתן במה לדעות ולרעיונות מגוונים המבוססים על השקפות שונות ופעלנו ליישום תפיסה זו בתקופת כהונתנו. נאחל לבאים ולבאות אחרינו הצלחה רבה בשמירה על הגחלת ובתוספת בנייה ושיפור לעתיד של מערכת כתב העת **משפטים**.

הדס פירר-אש ותאיר אטיאס
עורכים

1. ס. יזהר "הרהורים לא-מדעיים על החינוך" קריאה לחינוך 55 (1984).
2. משלי ג 13.
- 4.